

SANT JUST DESVERN

GUIA PER A LES ASSOCIACIONS

Maig de 2016

Ajuntament de
Sant Just Desvern

pobleciutat

ÍNDEX	
1. Introducció	3
2. Els conceptes d'associació	4
3. Marc legal	6
4. Com crear una associació	7
5. Organització i funcionament	10
6. Règim econòmic	11
7. Deures de transparència	12
8. La protecció de dades	14
9. Fiscalitat	15
10. Declaració d'utilitat pública	24
11. Voluntariat i relacions laborals	26
12. Assegurances	28
13. Responsabilitats	29
14. Presentació de models més habituals	30
15. Adreces d'interès	32

1. INTRODUCCIÓ

D'ençà de les últimes reformes legislatives que les administracions estatals i autonòmiques han fet en matèria fiscal i de voluntariat i de la interpretació que el Departament de Treball del govern estatal ha fet de la relació que s'estableix entre les persones que desenvolupen tasques i funcions a les entitats Sense ànim de lucre (ESAL), **el paradigma de gestió tradicional s'ha vist modificat de forma considerable.**

Les reformes legislatives i la falta de rigor documental d'algunes ESAL ha fet que **els processos de regularització i d'adaptació al marc jurídic de referència esdevinguin una tasca complicada, pels coneixements que cal tenir i, costosa, pels recursos econòmics que, en molts casos, cal dedicar-hi.**

Des de l'Àrea de Serveis a la Persona de l'Ajuntament de Sant Just Desvern hem sigut sensibles a aquest fet i hem intentat, a través de diferents iniciatives, donar el suport professional i documental necessari perquè les ESAL del municipi puguin planificar i gestionar aquest procés de la manera més eficaç i eficient possible.

Amb aquest esperit us presentem la ***“Guia per a les associacions Sense ànim de lucre de Sant Just Desvern”***, que pretén ser un recull d'aquells aspectes més significatius del canvi de paradigma al qual les entitats han de fer front i del calendari que han de seguir.

2. EL CONCEPTE D'ASSOCIACIÓ

Si el projecte que es vol promoure no té finalitat lucrativa i, per tant, els possibles beneficis o guanys de l'activitat desenvolupada reverteixen en l'objecte social o finalitats de l'entitat, aquest pot desenvolupar-se a través de tres formes jurídiques bàsiques:

- 2.1. Una associació (veure recurs documental 1)
- 2.2. Una fundació (veure recurs documental 1)
- 2.3. Una cooperativa d'iniciativa social (veure recurs documental (2))

L'objecte d'aquesta Guia se centra en les associacions, els aspectes bàsics de les quals són:

1. Les **associacions són entitats sense ànim de lucre** amb la finalitat d'aglutinar la voluntat de diverses persones al voltant d'un interès general o particular.
2. Per constituir una associació es requereix d'un mínim de tres persones (**president, tesorero i secretari**). Els **socis** són l'element fonamental i pot tenir aquesta condició qualsevol persona física o jurídica que manifesti el seu interès i que accepti els drets i les obligacions que dictamini l'estatut de l'entitat .

RECURS DOCUMENTAL 1

DEFINICIÓ D'ASSOCIACIÓ: Les **ASSOCIACIONS** són persones jurídiques formades per la voluntat conjunta d'una pluralitat de subjectes que decideixen subscriure un contracte associatiu, posar en comú esforços i aconseguir finalitats o objectius, també comuns. Normalment a les associacions els hi manca patrimoni o dotació inicial i si n'hi ha, són merament simbòlics. En aquesta mena d'entitats hi ha, per tant, una base personal associativa.

DEFINICIÓ DE FUNDACIÓ: Les **FUNDACIONS** neixen per la voluntat individual d'un subjecte (en algunes ocasions, de més d'un d'ells), manifestada formalment en un document públic (escriptura o testament) i és aquest subjecte o fundador qui decideix afectar un patrimoni al compliment de determinats fins socials. No hi ha, per tant, una base personal associativa, no hi ha socis, sinó una massa patrimonial (béns o diners) que compleixen un fi. És el mateix fundador el qui, en crear l'entitat, defineix els requisits que han de complir les persones que seran beneficiàries de l'activitat de la fundació.

3. L'entitat està constituïda per **l'assemblea general**, formada per tots els socis i les sòcies, la funció principal de la qual és l'adopció acordar i fixar els objectius i les estratègies que han de seguir-se.
4. L'òrgan de govern és la **junta directiva**, que administra i representa l'entitat i vetlla pel compliment de les finalitats fundacionals.
5. A l'hora de constituir una associació **no cal capital social o econòmic mínim**, tot i que l'associació pot finançar-se a través dels canals o de les opcions econòmiques (cobrament de quotes, serveis, patrocinis, donacions, subvencions...) i financeres habituals (crèdits) per aconseguir les seves finalitats.
6. En cas de **dissolució** el patrimoni de l'associació ha de traspasar-se a una altra associació amb finalitats similars.
7. Els estatuts esdevenen la norma bàsica principal, juntament amb la **normativa aplicable**.
8. Integren el **règim documental els documents següents: el llibre de registre dels sòcis, el llibre d'actes de les assemblees i de les juntes directives i el llibre de voluntaris**, en cas que n'hi hagi.
9. En cas que l'associació no estigui obligada a presentar l'impost de societats (IS), el règim documental ha de complementar-se amb el **llibre de caixa**, en el qual s'ha d'enregistrar el conjunt de cobraments i de pagaments que afecten a l'entitat.

RECURS DOCUMENTAL (2)

DOCUMENTACÓ DE REFERÈNCIA DE LES COOPERATIVES D'UTILITAT PÚBLICA:

Normativa de cooperatives

[Llei 12/2015, del 9 de juliol, de cooperatives](#) DOGC 6914, de 16 de juliol de 2015.

[Correcció d'errades a la Llei 12/2015, del 9 de juliol, de cooperatives](#) DOGC 6917, de 21 de juliol 2015.

[Decret 203/2003, d'1 d'agost, sobre l'estructura i el funcionament del Registre general de cooperatives de Catalunya \[107,87 KB\]](#) DOGC 3966, de 12 de setembre de 2003. *Els articles 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71 i 72 d'aquest Decret, han quedat modificats per la disposició addicional setena de la Llei 12/2015, del 9 de juliol, de cooperatives.*

[ORDRE EMO/316/2015, de 6 d'octubre, per la qual s'aproven els models d'estatuts socials que estableix l'article 20 de la Llei 12/2015, de 9 de juliol, de cooperatives per inscriure-les pel procediment exprés](#) DOGC 6975, del 14/10/2015

[Llei 20/1990, de 19 de desembre, sobre règim fiscal de les cooperatives](#) Text consolidat

3. MARC LEGAL DE REFERÈNCIA

A Catalunya les associacions inscrites al Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya venen regulades per la **Llei 4/2008 del 24 d'abril del Llibre Tercer del Codi Civil de Catalunya, relatiu a les persones jurídiques**, modificada per la Llei 7/2012 de 15 de juny de modificació del Llibre Tercer del Codi Civil de Catalunya, relatiu a les persones jurídiques.

Les associacions inscrites en el Registre d'Entitats Esportives de la Generalitat de Catalunya (entitats esportives) estan regulades per la llei 1/2000, de l'esport, pel Decret 58/2012, de 4 de maig, de les entitats esportives de Catalunya i pel Decret 55/2012, de 29 de maig, pel qual es modifica el Decret 58/2010, de 4 de maig, de les entitats esportives de Catalunya.

Les entitats de lleure han de complir el que estableix el Decret 137/2003, de 10 de juny, que regula les activitats d'educació en el lleure en les quals participen menors de divuit anys.

Les entitats culturals han de tenir en compte el Reglament d'espectacles públics i d'activitats recreatives.

A més d'aquestes referències les entitats han d'establir el marc normatiu de referència, altrament, l'associació i els directius poden incórrer en responsabilitats.

4. COM CREAR UNA ASSOCIACIÓ

4.1. QUI POT CONSTITUIR UNA ASSOCIACIÓ?

Poden constituir associacions les persones físiques i les persones jurídiques, privades i públiques.

Les persones físiques que constitueixen una associació han de tenir capacitat d'obrar o tenir almenys 14 anys i actuar amb l'assistència dels representants legals si no estan emancipades.

En el cas de les persones jurídiques, es requereix que les normes per les quals es regeixen no els prohibeixin constituir associacions i que l'acord sigui adoptat per un òrgan competent.

4.2. COM ES CREA UNA ASSOCIACIÓ?

Per constituir una associació cal un **acord de constitució**, que s'ha de formalitzar per escrit i en el que s'ha de fer constar com a mínim:

1. El **lloc** i la **data** en què s'estén l'acta fundacional.
2. La **denominació**, el **domicili**, la **nacionalitat** i, si els fundadors són menors, l'edat que tenen. Aquestes dades s'han d'acreditar documentalment.
3. La voluntat de constituir l'associació, que s'acredita amb la **signatura de l'acta**, acompanyada, en el cas de les persones jurídiques, de la constància documental de l'acord o la decisió corresponent.
4. Els **estatuts** de l'associació.
5. Les **aportacions fetes o compromeses al patrimoni inicial de l'associació**, si n'hi ha, indicant la naturalesa dels béns, el títol i les condicions d'aportació, la seva valoració, si no són en diners.
6. La **designació** de les persones que han d'integrar l'òrgan de govern inicial.

4.3. ELS ESTATUTS

Els estatuts de les associacions han d'incloure, almenys, les dades següents:

1. La **denominació**.

2. El **domicili**.

3. La **durada**, si no es constitueix per temps indefinit, i la data d'inici de les activitats, si no coincideix amb la d'atorgament de l'acta fundacional.

4. Les **finalitats** i les activitats que es proposa dur a terme i indicar-ne **l'àmbit territorial**.

5. Els **tipus d'associats**, si escau, i els **requisits** que s'han de complir per a adquirir la condició d'associat en cada cas, les **causes de pèrdua d'aquesta condició** i els **procediments d'admissió** i de **baixa**, incloent-hi, si s'ha previst, la baixa disciplinària.

6. Els **drets i els deures dels associats** i el règim disciplinari.

7. En les associacions en què col·laboren persones en règim de voluntariat, els mecanismes de participació d'aquestes.

8. Les regles sobre la **convocatòria i la constitució de l'assemblea general ordinària i de l'extraordinària**.

9. Les **regles sobre l'organització i el funcionament de l'òrgan de govern** que estableixin el règim de convocatòria i constitució, la composició, la manera de designar-ne, destituir-ne i renovar-ne els membres, i la durada del mandat d'aquests.

10. El **règim de deliberació i adopció d'acords** dels òrgans col·legiats i el procediment d'aprovació de les actes.

11. El procediment de **modificació dels estatuts**.

12. El **règim econòmic**.

13. La previsió de la **destinació dels béns sobrants**, en cas de dissolució.

Els estatuts poden establir que les controvèrsies que sorgeixin per raó del funcionament de l'associació se sotmetin a arbitratge o mediació.

4.4. EL REGISTRE

Les associacions s'han d'inscriure, només a efectes de publicitat, en el Registre de Dret i Entitats Jurídiques de Catalunya, amb seu a l'adreça següent:

Carrer de Pau Claris, 81 (Casal Sant Jordi)

08010 Barcelona

Telèfon: 93 316 41 00

Fax: 93 316 41 33

Per inscriure l'associació cal que feu la sol·licitud, en qualsevol moment, de forma presencial o per Internet, a la qual s'ha d'adjuntar l'acta fundacional de l'Associació, els Estatuts i el justificant de pagament de la taxa.

Les entitats esportives han d'enregistrar-se en el Registre d'Entitats Esportives de la Generalitat de Catalunya, amb seu a l'adreça següent:

Avinguda dels Països Catalans, 40-48

08950 Esplugues de Llobregat

Telèfon: 93 4804900

Fax: 93 4804910

4.5. SOL·LICITUD DEL NIF (ALTA CENSAL)

Un cop l'associació està inscrita provisionalment heu de demanar el NIF a qualsevol delegació d'Hisenda. Per demanar-lo cal omplir el model censal 036.

Dades de la delegació més propera:

Administració Sant Feliu de Llobregat

Adreça: C/ Ramón y Cajal, 47-49

Població: 08980 Sant Feliu de Llobregat

Telèfon: 93 666 73 11

Fax: 93 685 19 96

4.6. REGISTRE D'ENTITATS DE L'AJUNTAMENT DE SANT JUST DESVERN

Un cop obtingut el NIF heu de sol·licitar la inscripció al Registre Municipal d'Entitats de Sant Just Desvern.

Per fer-ho heu de fer la sol·licitud a l'Oficina de Gestió Integrada i adjuntar-hi una còpia compulsada de la documentació següent:

-Acta fundacional de l'entitat.

-Estatuts generals de l'entitat.

-NIF de l'entitat.

-DNI del president/a.

-Dades personals de la Junta Directiva.

5. ORGANITZACIÓ I FUNCIONAMENT

Les associacions han de tenir els òrgans següents:

1. L'assemblea general, constituïda per tots els associats, que, com a òrgan sobirà, pot deliberar sobre qualsevol assumpte d'interès per a l'associació, adoptar acords en l'àmbit de la seva competència i controlar l'activitat de l'òrgan de govern.

L'assemblea general s'ha de reunir amb caràcter ordinari com a mínim un cop l'any, per aprovar, si escau, la gestió de l'òrgan de govern, el pressupost i els comptes anuals. I s'ha de reunir amb caràcter extraordinari en determinats casos establerts legalment.

2. L'òrgan de govern, que es pot identificar amb la denominació de junta de govern o junta directiva o amb una altra de similar, que administra i representa l'associació, d'acord amb la llei, els estatuts i els acords adoptats per l'assemblea general.

L'òrgan de govern té caràcter col·legiat. Els estatuts en determinen la composició. Els membres de l'òrgan de govern han d'ésser associats i han de tenir capacitat per a exercir llurs drets socials.

La durada del càrrec de membre de l'òrgan de govern no pot excedir els cinc anys, sens perjudici del dret a la reelecció si no l'exclouen els estatuts.

6. RÈGIM ECONÒMIC

Les associacions han de portar una comptabilitat ordenada, diligent, adequada a la seva activitat, fidel i que permeti fer un seguiment cronològic de les operacions i elaborar els comptes anuals.

Pel que fa als llibres de comptabilitat cal disposar d'un llibre diari, un llibre d'inventaris i un llibre de comptes anuals d'acord amb el Pla General Comptable per a Entitats no Lucratives.

Segons el que estableix l'article 322-15 de la Llei 4/2008 del 24 d'abril del Llibre Tercer del Codi Civil de Catalunya, relatiu a les persones jurídiques, aquelles associacions que no estiguin obligades a presentar l'impost de societats i que no rebin periòdicament subvencions o altres ajuts econòmics de les administracions públiques, que no recorrin a la captació pública de fons i que no hagin estat declarades d'utilitat pública, podran portar només un llibre de caixa en que es detallin els ingressos i les despeses.

Els llibres de comptabilitat són complementaris als altres llibres que l'associació està obligada a portar que són els següents: llibre d'actes, el llibre de voluntaris i el llibre de socis.

RECURS DOCUMENTAL (3)

La [Llei 27/2014, de 27 de novembre, de l'Impost sobre Societats](#) i les successives modificacions que se n'han fet poden fer variar el règim econòmic i documental de les associacions especificat en el punt 6. RÈGIM ECONÒMIC.

Cal que consulteu l'apartat d'aquesta Guia sobre l'afectació de l'impost de societats sobre les entitats no lucratives de caràcter social i no sotmeses al règim fiscal de la Llei 49/2002

7. DEURES DE TRANSPARÈNCIA

La Llei 19/2014 del 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern neix de la necessitat de donar eines als ciutadans i destinataris finals dels serveis oferts per les administracions i per les associacions vinculades o prestadores de serveis públics per conèixer quines són les seves funcions, recursos, i aplicacions.

Afecta a les següents entitats sense ànim de lucre:

- Les entitats que rebin ajuts o subvencions per més de 100.000,00 € anuals.
- Les entitats que rebin ajuts o subvencions per més de 5.000,00 € anuals i que almenys el 40% dels seus ingressos anuals procedeixi de subvencions o ajuts públics.

Si la vostra entitat es troba en algun d'aquests dos supòsits està obligada a fer publicitat activa de la informació següent, i ha de complir els requisits especificats a continuació:

- 1.- Informació institucional, de l'organització i estructura de l'entitat: estatuts i reglament de règim intern, activitat, organigrama, identificació dels responsables i càrrecs, junt amb el seu perfil i trajectòria.
- 2.-Informació econòmica: pressupost, comptes anuals i informació sobre retribucions, indemnitzacions, dietes dels personal retribuït, sempre i que l'entitat rebi més de 10.000,00 € anuals en ajuts o subvencions.

RECURS DOCUMENTAL (3)

Llei 19/2014, de 29 de desembre de transparència, accés a la informació pública i bon govern,

<http://xarxanet.org/juridic/recursos/llei-de-transparencia-catalana-que-es-i-a-quines-entitats-obliga-part-i>

<http://xarxanet.org/juridic/recursos/com-afecta-la-llei-de-transparencia-catalana-les-nostres-entitats-ii>

PORTAL DE TRANSPARÈNCIA:

<http://transparencia.gencat.cat/ca/inici/>

3.- Convenis de col·laboració vigents que l'entitat tingui signats amb l'Administració.

4.- Subvencions i ajuts públics rebuts en els darrers 5 anys.

5.- Les entitats han de publicar la informació en format electrònic, de manera senzilla i clara, i en format reutilitzable.

6.- Les entitats han de fer tot el possible perquè l'accés a la informació sigui senzill i gratuït.

7.- Les entitats han de publicar informació veraç, objectiva, comprensible i actualitzada.

8.- Les entitats han de facilitar la informació de forma ordenada temàticament i cronològicament.

El mitjà més adient per facilitar tota aquesta informació és a través de les pàgines web o seus electròniques. Les entitats més petites (de menys de 50.000,00 € de pressupost) i amb finalitats culturals o socials ho poden fer a través dels portals de transparència de les administracions.

8. LA PROTECCIÓ DE DADES

Una altra llei a tenir en compte per part de les entitats és la Llei 15/1999 de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal (LOPD).

Aquesta llei té per objectiu garantir i protegir el dret de tota persona física a exercir un control efectiu sobre les seves dades personals, i obliga totes les persones jurídiques.

Per tant, totes les entitats que disposen de dades personals de persones físiques (treballadors/es, voluntariat, socis i sòcies, etc.) estan sotmesos a la LOPD i han de vetllar perquè es compleixi.

Algunes de les qüestions fonamentals que han de tenir en compte les entitats respecte a la Llei de protecció de dades són les següents: identificar els seus fitxers i donar-los d'alta a l'Agència Espanyola de Protecció de Dades, complir totes les mesures establertes a la LOPD tant pel que fa a la recollida i conservació de dades com pel que fa a documentació física com en suport informàtic, les entitats també han de disposar d'un document de seguretat de l'entitat on se'n reculli el protocol intern respecte a les mesures que s'apliquen per garantir la protecció de les dades personals.

RECURS DOCUMENTAL (4)

[Llei 15/1999 de 13 de desembre, de Protecció de Dades](#)

<http://xarxanet.org/juridic/recursos/10-requisits-per-complir-la-lopd-a-la-nostra-entitat-i>

<http://xarxanet.org/juridic/recursos/10-requisits-per-complir-la-lopd-a-la-nostra-entitat-ii>

9. FISCALITAT

9.1. SOL·LICITUD DEL NIF

Com ja hem esmentat més amunt, un dels primers tràmits que cal fer quan es constitueix una associació és sol·licitar un NIF.

El NIF s'ha de sol·licitar mitjançant el **model 036 o Declaració Censal**, que és el model que s'utilitza per comunicar a l'Agència Tributària qualsevol alta, baixa o modificació de la situació de l'entitat en l'àmbit tributari o fiscal.

L'Agència Tributària ha de proporcionar a l'entitat en un màxim de 10 dies, una targeta amb el número i les seves dades fiscals.

Les entitats han d'incloure el NIF a totes les declaracions, comunicacions o escrits que presenti a l'Agència Tributària, i en documents oficials.

Aquest Codi és necessari per fer tràmits tan comuns com obrir un compte bancari, contractar, demanar subvencions o emetre o rebre factures.

9.2. CERTIFICAT DIGITAL

El certificat digital és un arxiu encriptat que us identifica com a entitats en els processos digitals.

Aquest identificador és únic i intransferible. Pot estar guardat a l'ordinador o en una clau USB.

En alguns tràmits amb l'Administració és imprescindible incloure aquest certificat, per exemple, per la presentació del Model 347, i en altres casos facilita la gestió diària amb l'Administració.

Per sol·licitar el certificat digital cal tenir la Junta Directiva de l'entitat vigent al Registre d'Entitats Jurídiques de Catalunya ja que es necessita un certificat emès per aquest Registre on hi consti el nomenament i vigència del càrrec de president i les dades de constitució i inscripció de l'entitat.

Un cop rebut aquest certificat s'ha de sol·licitar el certificat digital de persona jurídica des del web de la Fàbrica Nacional de Moneda i Timbre, un cop feta la sol·licitud sortirà un resguard amb un codi.

El president de l'associació ha d'anar personalment a l'Agència Tributària amb còpia dels estatuts i del seu DNI, juntament amb el certificat original del Registre i el resguard amb el codi.

Passades 24 hores es podrà descarregar el certificat digital en el mateix ordinador del qual es va demanar.

És importat tenir en compte que entre el dia de l'expedició del certificat del Registre d'Associacions i el dia que el president es personi a l'Agència Tributària no podran passar més de 10 dies.

9.3. EL MODEL 347

El model 347 és una declaració informativa que s'ha de presentar anualment a l'Agència Tributària, de les operacions de compra o venda realitzades amb tercers persones amb les quals s'hagin fet operacions en el transcurs de l'any per un import anual total superior als 3.005,06 €, IVA inclòs.

Les subvencions rebudes i atorgades que superin els 3005,06 € també estan obligades a declarar-se.

Estan obligats a presentar-lo aquelles organitzacions (incloses les entitats no lucratives) que hagin tingut en el conjunt de l'any un volum d'operacions superior als 3.005,06 euros amb alguna altra entitat, empresa o organisme, **incloses les subvencions.**

No han de declarar-se les operacions amb tercers de subministraments d'aigua, electricitat o combustibles i les operacions d'assegurances.

El termini de presentació de la declaració és de l'1 al 31 de febrer de l'any següent al qual es refereix la declaració.

[RECURS DOCUMENTAL \(5\)](#)

[Reial Decret 828/2013, de 25 d'octubre](#)

<http://xarxanet.org/economic/recursos/el-model-347-la-declaracio-informativa-doperacions-amb-tercers-i>

<http://xarxanet.org/economic/recursos/el-model-347-la-declaracio-informativa-doperacions-amb-tercers-ii>

<http://xarxanet.org/economic/recursos/el-model-347-iii-confeccio-i-presentacio-de-la-declaracio>

9.4. IVA

Tal com estableix la llei (Llei 37/1992, de 28 de desembre, de l'impost sobre el valor afegit), l'IVA és un impost que grava el consum. Quan una entitat ofereix un servei a canvi d'una contraprestació econòmica l'entitat serà considerada empresària a efectes d'IVA, les entitats sense ànim de lucre però tenen la possibilitat d'aplicar determinades exempcions a les quotes dels socis, a les donacions i a les activitats que fomenten el caràcter social de l'entitat.

Fora d'aquests casos l'entitat és considerada com una empresa a efectes d'IVA i les activitats subjectes més habituals són:

- El patrocini o esponsorització
- La gestió de serveis de restauració (bars, restaurants, cantines) i les barres de festa major.
- El subarrendament d'espais: bars, restaurants o altres espais complementaris-
- La venda de roba, material per a la pràctica de l'activitat (material esportiu, instruments, tècnic,...), marxandatge...
- Els espectacles

RECURS DOCUMENTAL (6)

Ley 37/1992, de 28 de diciembre, del Impuesto sobre el Valor Añadido

Les entitats que emeten factures per la prestació de serveis afectes a la seva raó social han de fer constar en les esmentades factures que el servei prestat no està subjecte a IVA tal i com estableix l'article 20 de la Llei 37/1992, de 28 de desembre, de l'impost sobre el valor afegit.

Les entitats que emeten factures per la prestació de serveis no afectes a la seva raó social han d'afegir l'IVA que s'escaigui sobre la base imposable.

Les obligacions que això implica consisteixen en:

-L'entitat, quan faci aquest lliurament de béns o serveis, ha de cobrar l'impost.

-L'entitat, en els terminis establerts, ha d'ingressar aquest import a Hisenda, descomptant l'IVA suportat a les seves compres sempre que aquest IVA compleixi les condicions per ser considerat deduïble.

Així doncs, l'entitat és la recaptadora de l'impost, però els que realment paguen l'IVA són els destinataris dels béns i serveis.

Les entitats que estiguin obligades a fer les declaracions de l'IVA han de **presentar trimestralment el model 303 i la declaració anual mitjançant el model 390.**

RECURS DOCUMENTAL (7)

Exemple de factura exempta d'IVA:

DADES DEL CLIENT:		Número Factura	xxxxxx
Nom	xxxxxxx	Data Factura	XX/XX/20XX
Adreça	xxxxxxxxxxxx		
Ciutat	xxxxxxxxxxxx		
C.I.F.	xxxxxxxxxx		

DESCRIPCIÓ FACTURA	TOTAL
SERVEI PRESTAT	1.000,00 €

Nota: Factura exempta d'IVA segons el que estableix

Subtotal: 1.000,00 €
D% I.V.A.: - €

DADES DE L'ENTITAT LOGO

Condició	
Forma de Pagament	Transferència Bancària
IBAN	XXXX XXXX XXXX XXXXXXXXXXXXX
BIC	XXXX XXXX
Data Venciment	

Total Factura: 1.000,00 €

DADES DE LA PERSONA DE CONTACTE DE L'ENTITAT

9.5. IMPOST DE SOCIETATS (IS)

Segons el que estableix la llei 27/2014, de 27 de novembre del impost de societats i les successives modificacions (consulteu el recurs documental 7), tenen l'obligació de presentar l'impost de societats les entitats acollides a la Llei 49/2002 i totes aquelles amb ingressos que provenen de **l'activitat econòmica** (consulteu recurs documental 8), per la producció de béns i serveis, encara que estigui relacionada amb l'objecte social de l'entitat i el benefici es torni a invertir a l'entitat.

Els ingressos provinents del cobrament de les quotes dels socis (consulteu definició de soci en els estatuts de l'entitat) i les donacions estan exempts.

Segons l'article 124 de la Ley 27/2014, de 27 de novembre del Impuesto sobre Sociedades, Declaracions:

1. Los contribuyentes estarán obligados a presentar una declaración por este Impuesto en el lugar y la forma que se determinen por el Ministro de Hacienda y Administraciones Públicas.

La declaración se presentará en el plazo de los 25 días naturales siguientes a los 6 meses posteriores a la conclusión del período impositivo.

RECURS DOCUMENTAL (7)

S'amplia a 75.000 euros el límit per haver de fer l'Impost de Societats:

<http://xarxanet.org/economic/noticies/samplia-el-limit-no-haver-de-presentar-limpost-de-societats>

RECURS DOCUMENTAL (8):

Definició activitat econòmica:

Hisenda considera que una activitat econòmica consisteix en qualsevol actuació en la qual s'utilitzin mitjans materials i/o personal de l'associació amb la finalitat d'intervenir en la distribució de béns o serveis, És a dir, sempre que l'entitat organitzi pel seu compte una activitat que suposi vendre alguna cosa o prestar algun servei i cobri per això, està realitzant una activitat econòmica, amb independència que aquesta activitat estigui relacionada o no amb les finalitats socials i estatutàries.

La prestació de serveis a socis i/o usuaris, la gestió d'un bar, el subarrendament d'espais (bars i altres instal·lacions o espais), venda de roba, comercialització de serveis publicitaris, loteries i rifes, venda de publicacions, venda de formació, realització d'espectacles,...

Si al inicio del indicado plazo no se hubiera determinado por el Ministro de Hacienda y Administraciones Públicas la forma de presentar la declaración de ese período impositivo, la declaración se presentará dentro de los 25 días naturales siguientes a la fecha de entrada en vigor de la norma que determine dicha forma de presentación. No obstante, en tal supuesto el contribuyente podrá optar por presentar la declaración en el plazo al que se refiere el párrafo anterior cumpliendo los requisitos formales que se hubieran establecido para la declaración del período impositivo precedente.

2. Los contribuyentes exentos a que se refiere el apartado 1 del artículo 9 de esta Ley no estarán obligados a declarar.

3. Los contribuyentes a que se refieren los apartados 2, 3 y 4 del artículo 9 de esta Ley estarán obligados a declarar la totalidad de sus rentas, exentas y no exentas.

No obstante, los contribuyentes a que se refiere el apartado 3 del artículo 9 de esta Ley no tendrán obligación de presentar declaración cuando cumplan los siguientes requisitos:

a) Que sus ingresos totales no superen 75.000 euros anuales.

b) Que los ingresos correspondientes a rentas no exentas no superen 2.000 euros anuales.

c) Que todas las rentas no exentas que obtengan estén sometidas a retención.

Número 3 del artículo 124 redactado, **con efectos para los períodos impositivos que se inicien a partir de 1 de enero de 2015** y vigencia indefinida, por el artículo 63 de la Ley 48/2015, de 29 de octubre, de Presupuestos Generales del Estado para el año 2016 («B.O.E.» 30 octubre). Vigencia: 1 enero 2015 Efectos / Aplicación: 1 enero 2015

Per tant, totes aquelles entitats que tinguin rendes no exemptes no sotmeses a retenció (quotes d'esportistes, inscripcions a cursos o tallers, venda de productes, de material, de roba, serveis de publicitat o de patrocini, loteries, explotació de bars/restaurants/barres de festa major,...) estan obligades a presentar l'impost, encara que presentin ingressos totals anuals inferiors als 75.000€.

És convenient, per tant, que cada entitat avalui bé la seva activitat i les obligacions que se'n deriven abans de prendre una decisió sobre les obligacions fiscals.

9.6. LÍQUIDACIÓ DE L'IMPOST DE LA RENDA DE LES PERSONES FÍSQUES. IRPF

L'IRPF no és un impost que afecti directament a les ESAL. Aquest impost, com el seu nom indica, és un tribut que afecta les persones físiques.

Les associacions que paguin determinades rendes o imports a personal contractat laboralment, que hagin contractat els serveis d'algun professional autònom o conferenciant o que hagin lliurat algun premi tenen l'obligació de liquidar les quantitats retingudes a l'Agència Tributària, operació que es farà mitjançant el model 111 de declaració-document d'ingrés.

Abans de presentar el primer model 111 l'entitat ha de comunicar a Hisenda que comença a satisfer rendiments sotmesos a retenció. De la mateixa manera, en el moment en que deixi de satisfer aquests rendiments, cal que faci una declaració censal per comunicar la baixa en el cens de retenidors. Aquestes comunicacions es fan a través del Model Censal 036.

També s'ha de presentar el model 190, que és una declaració informativa amb el detall de tots els imports satisfets i retinguts anualment, especificar quins han estat els perceptors i en quin concepte s'han abonat les quantitats satisfetes, entre altres dades.

9.7. IMPOST SOBRE ACTIVITATS ECONÒMIQUES. (IAE).

L'Impost d'Activitats Econòmiques (IAE) s'aplica sobre la realització d'activitats econòmiques (consulteu recurs documental 8) .

Gràcies a la reforma sobre aquest impost feta el 2003 estan exemptes de tributar l'IAE aquelles entitats que compleixin amb els supòsits següents:

1. Durant els dos primers anys de l'alta d'una activitat.
2. Mentre no s'arribi a un volum total de negoci (facturació) superior a 1.000.000 d'euros.
3. Ser un establiment d'ensenyament finançat amb fons públics o per fundacions o associacions declarades d'Utilitat Pública, així com establiments d'ensenyament en tots els seus graus, sense afany de lucre, que estiguin en règim de concert educatiu.
4. Ser una associació o fundació de disminuïts físics, psíquics o sensorials sense afany de lucre, i que desenvolupin activitats de tipus pedagògic, científic, assistencial i d'ocupació.
5. Ser una fundació o entitat sense afany de lucre que hagi optat pel règim fiscal de la [Llei 49/2002](#), per les activitats econòmiques que estiguin exemptes de l'impost de societats, d'acord amb el que establert en aquesta Llei.
6. La Creu Roja Espanyola

Tot i aquestes exempcions entitats han de comunicar les altes, les baixes i les variacions de les activitats que realitzen.

10. LA DECLARACIÓ D'UTILITAT PÚBLICA

Totes les associacions que persegueixen interessos generals tenen una utilitat pública, ja que les seves finalitats van més enllà del benefici exclusiu dels seus membres. Ara bé, cal que l'Administració en reconegui aquesta condició, amb el previ compliment d'una sèrie de requisits.

El marc legal bàsic de la declaració d'utilitat pública el trobem en els articles 32 a 36 de la Llei orgànica 1/2002, mentre que les qüestions sobre procediment i tramitació queden desenvolupades en el Reial Decret 1740/2003 de 19 de desembre, sobre procediments relatius a associacions d'utilitat pública. Pel que fa a les exempcions i als beneficis, els podem trobar a la Llei 49/2002, de 23 de desembre, de règim fiscal de les entitats sense finalitats lucratives i dels incentius fiscals al mecenatge. Finalment també els és d'aplicació la Llei 21/2014 de 29 de Desembre del protectorat de les fundacions i de verificació de l'activitat de les associacions declarades d'utilitat pública.

poden ser declarades d'utilitat pública les associacions que compleixin els requisits establerts a l'article 32 de la Llei orgànica 1/2002 de 22 de març, reguladora del dret d'associació, que són els següents:

1. Sobre les finalitats: en els estatuts de l'associació cal preveure el fet que d'entre les seves finalitats es tendeixi a promoure l'interès general.
2. Sobre les activitats: l'activitat de l'associació no ha d'estar restringida exclusivament a beneficiar els seus associats.
3. Sobre la Junta Directiva: els membres dels òrgans de representació que perceben retribucions no ho podran fer a càrrec de fons i subvencions públiques.

4. Sobre els mitjans: l'associació ha de disposar dels mitjans personals i materials adequats i amb l'organització idònia per a garantir el compliment dels seus fins estatutaris.

5. Sobre el temps: l'associació ha d'estar constituïda i inscrita en el registre corresponent, en funcionament i donant compliment efectiu als seus fins estatutaris, ininterrompudament i concorrent tots els requisits anteriors, almenys durant els dos anys immediatament anteriors a la presentació de la sol·licitud.

En contrapartida a les possibles exempcions i beneficis, siguin de caràcter fiscal o econòmic, de la declaració d'utilitat pública, les associacions han de complir un seguit d'obligacions que cal tenir molt presents ja que no complir-les pot arribar a produir un procés de revocació de la declaració:

1. Rendició de comptes anuals de l'exercici anterior en el termini dels sis mesos següents a la seva finalització: aquests comptes anuals han d'expressar la imatge fidel del patrimoni, dels

resultats i de la situació financera, així com l'origen, quantia, destí i aplicació dels ingressos públics rebuts. Així, es fa imprescindible per a l'entitat dur una comptabilitat per partida doble.

2. Presentació d'una memòria descriptiva de les activitats realitzades en l'exercici anterior a l'organisme encarregat de verificar la seva constitució i d'efectuar la seva inscripció en el Registre Corresponent, en el qual ha de quedar quedarà dipositada, juntament amb els comptes anuals.

3. Facilitar a les administracions públiques els informes que li siguin requerits, en relació amb les activitats realitzades en compliment de les seves finalitats.

4. Aplicar les normes d'adaptació del Pla general de comptabilitat a les entitats sense afany de lucre i les normes d'informació pressupostària, aprovades pel Reial Decret 776/1998, de 30 d'abril.

11. VOLUNTARIAT I RELACIONS LABORALS

Segons definició de la Llei 25/2015, del 30 de juliol, del voluntariat i de foment de l'associacionisme el voluntariat és el conjunt d'accions i activitats d'interès general motivades per l'altruisme i la voluntat de transformació social que acompleixin persones físiques, denominades voluntaris, que participen en projectes en el marc d'una activitat associativa o bé en programes específics de voluntariat d'una entitat sense ànim de lucre.

Algunes de les característiques que es donen en una relació de voluntariat són les mateixes que es donen en una relació laboral contractual, per la qual cosa cal fer especial èmfasi en diferenciar ambdues figures.

Les **característiques comunes** a totes dues relacions són les següents:

- **Voluntariat.**
- **Per compte d'altri:** el treball no es realitza per compte propi sinó que es fa per a una entitat o una empresa amb mitjans de producció aliens.

- **Dependència o jerarquia:** malgrat que no existeix cap contracte de treball, el voluntari ha de seguir unes directrius i forma part d'una jerarquia en què ha acceptat entrar.

Però l'element essencial que diferencia totes dues figures és la de la retribució econòmica.

Aquest fet diferenciador és vital perquè la relació sigui considerada com laboral o de voluntariat. A les relacions de voluntariat es produeix una absència total de retribució econòmica.

Aquest element no pot donar-se en cap cas dins d'una relació de voluntariat, tot i que cal matisar que per retribució s'ha d'entendre el fet de retribuir la feina prestada, per la qual cosa sí que es poden compensar les despeses justificades que el voluntari hagi tingut en l'exercici de la seva activitat, però mai no es poden pagar quantitats que no siguin despeses reals. **Queda per tant prohibida qualsevol retribució, ni que sigui simbòlica.**

És necessari insistir molt en aquest apartat, ja que una retribució periòdica a un voluntari, per petita que sigui, que no es pugui justificar documentalment com a despeses del voluntari en el desenvolupament de la seva activitat és una anomalia que pot convertir automàticament la relació en una relació laboral -malgrat que voluntari i l'entitat creguin i estiguin convençuts que es tracta d'una relació de voluntariat- i comportar greus sancions contra l'entitat.

Les associacions poden decidir lliurement si per ser voluntari dins el marc de la seva activitat cal o no la condició de soci. En cas que els voluntaris siguin socis no és obligatori que signin el full de compromís amb l'entitat. En cas contrari, els voluntaris i l'entitat en la qual s'integren cal que signin el full de compromís, document que ha de contenir com a mínim, el caràcter voluntari i altruista de la relació, les funcions i les tasques acordades, el compromís de rescabament de les despeses assumides pel voluntari, la formació fixada com a necessària per l'entitat i l'existència d'una assegurança per al voluntari.

Pel que fa al personal remunerat l'entitat ha d'establir una relació laboral que, com totes les persones assalariades es troba sota l'empара de l'Estatut dels Treballadors i dels convenis existents en cada sector.

L'entitat ha de complir les seves obligacions respecte a les persones treballadores de la mateixa i per això ha de complir el que disposa la legislació laboral, és a dir, ha de contractar el seu personal, donar-lo d'alta de la seguretat social, confeccionar i pagar les seves nòmines, reconèixer els seus drets i deures, i complir amb la normativa de prevenció de riscos laborals.

També es poden establir altres tipus de relacions com per exemple contractar el servei d'una persona professional autònoma o establir una tasca concreta amb una persona col·laboradora puntual. En aquests casos no hi ha cap relació laboral permanent, sinó que es remunera per un servei determinat i l'entitat està obligada a fer les retencions i observar els impostos corresponents d'acord amb la normativa vigent.

12. ASSEGURANCES

La primera de les assegurances que tota entitat hauria de tenir és la de responsabilitat civil. Amb aquesta assegurança es cobreixen les indemnitzacions que corresponguin com a conseqüència dels danys que puguin patir les terceres persones i dels quals l'entitat resulti civilment responsable.

Normalment aquestes assegurances no cobreixen els danys que puguin patir els socis ja que no se'ls considera com a tercers. Per tant és important que a l'hora de contractar una assegurança l'entitat s'asseguri que la pòlissa inclou els danys que puguin patir els socis.

Una altra assegurança molt important és la dels voluntaris, ja que segons la nova Llei catalana del voluntariat i de foment de l'associacionisme els voluntaris d'una entitat tenen el dret a rebre la cobertura d'una assegurança de riscos derivats de l'activitat que a compleixen com a voluntaris i dels danys que, involuntàriament, podrien causar a tercers per raó de la seva activitat.

13. RESPONSABILITATS

Com hem vist les ESAL estan sotmeses al marc normatiu vigent i el fet de ser entitats no lucratives no les eximeix de determinades obligacions amb les persones o amb els processos comptables o fiscals.

És molt important que els directius de les entitats i els membres de les juntes directives estiguin al cas de les esmentades obligacions perquè, en cas contrari, podrien incórrer en responsabilitats de més o menys gravetat en funció de cada cas. (consulteu el recurs documental 9)

RECURS DOCUMENTAL (9)

AAVV (2010). La responsabilitat dels òrgans de govern: juntes directives i patronats. Barcelona. Suport Associatiu. Fundació Catalana de l'Esplai.

14. PRESENTACIÓ DE MODELS MÉS HABITUALS

14.1. MODEL 036. DECLARACIÓ CENSAL

No hi ha cap data específica de presentació, però si que hi ha un **termini per presentar** aquesta **declaració**. Aquest model es presenta si hi ha una alta, baixa o modificació de les obligacions fiscals.

1. Declaració d'alta: ha de ser en els **deu dies anteriors** a la data del fet, com per exemple començar a facturar o donar d'alta una activitat que es comenci a realitzar.

2. Declaració de modificació: la declaració s'ha de presentar en els **30 dies següents** d'haver-se produït la variació.

3. Declaració de baixa: s'ha de presentar en els **30 dies següents** d'haver-se produït la baixa, per exemple, si l'entitat deixa de fer una activitat per la qual hagi emès factures amb IVA, caldrà que comuniqui la baixa d'aquesta activitat econòmica i la de l'obligació de presentar IVA dins dels 30 dies següents a l'emissió de la darrera factura.

14.2. IMPOST SOBRE LA RENDA DE LES PERSONES FÍSQUES. IRPF

Els mes comuns són:

1. MODEL 111: retencions sobre sous, retribucions a col·laboradors, conferenciants, professionals autònoms, àrbitres o premis

2. MODEL 115: retencions i ingressos per rendes d'arrendaments d'immobles.

3. MODEL 180: resum anual del model 115.

4. MODEL 190: resum anual del model 111

Determinades entitats també poden veure's en l'obligació de liquidar el model 123 sobre interessos de préstecs o rendiments sobre el capital i el model 216 sobre determinades persones físiques, empreses o entitats considerades no residents a l'Estat espanyol a efectes fiscals.

14.3. IVA

1. MODEL 303. IVA. AUTOLIQUIDACIÓ: declaració d'autoliquidació d'IVA de les activitats que no n'estiguin exemptes.

Com a norma general es presenten entre els dies 1 i 20 posteriors a la finalització del trimestre, a excepció del quart trimestre, la liquidació del qual es presenta de l'1 al 30 de gener.

2. MODEL 390. IVA. Declaració resum anual: Declaració del resum anual d'IVA dels models 303 presentats.

14.4. IMPOST DE SOCIETATS (IS) . MODEL 200

L'IS ha de presentar-se durant els 25 primers dies naturals següents als 6 mesos posteriors al tancament de l'exercici comptable.

15. ADRECES D'INTERÈS

Registre d'Entitats de la Generalitat de Catalunya.

Departament de Justícia de Catalunya.

Adreça: Carrer de Pau Claris, 81 (Casal Sant Jordi)

Població: 08010 Barcelona

Telèfon: 93 316 41 00

Fax: 93 316 41 33

Registre d'entitats Esportives i Registre Oficial de Professionals de l'Esport. Consell Català de l'Esport.

Adreça: Avinguda dels Països Catalans, 40-48

Població: 08950 Esplugues de Llobregat

Telèfon: 93 480 49 00

Fax: 93 480 49 10

Contacte: [Bústia electrònica](#)

Adreça web: <http://www20.gencat.cat/portal/site/sge/>

Registre d'entitats juvenils. Direcció General de Joventut.

Adreça: Carrer de Calàbria, 147

Població: 08015 Barcelona

Telèfon: 93 483 83 83

Fax: 93 483 83 00

Contacte: joventut.bsf@gencat.cat

Adreça web:

<http://www.gencat.cat/benestarsocialifamilia/joventut>

Autoritat Catalana de Protecció de Dades

Adreça: Carrer de la Llacuna, 166, 7a planta

Població: 08018 Barcelona

Telèfon: 93 552 78 00

Fax: 93 552 78 30

Contacte: apdcat@gencat.cat

Adreça web: www.apd.cat

Tots els tràmits de la Generalitat de Catalunya i d'altres administracions es poden fer també a través de **l'Oficina Virtual de Tràmits:**

<http://tramits.gencat.cat/ca>

Agència Tributària:

Administració Sant Feliu de Llobregat

Adreça: C/ Ramón y Cajal, 47-49

Població: 08980 Sant Feliu de Llobregat

Telèfon: 93 666 73 11

Fax: 93 685 19 96

Adreces web d'interès per les ESAL

Fundació Catalana de l'Esplai: <http://fundesplai.org/ca/>

Suport Associatiu: <http://www.suport.org/>

Federació d'Ateneus de Catalunya: <http://www.ateneus.cat/>

Federació d'Associacions de Pares de Catalunya:

<http://www.fapac.cat/>

Aspectes relacionats amb el voluntariat:

<http://www.voluntariat.org/>